

לעילוי נשמת הר' אברהם יוסף שמואל אלטר בן הר' טוביה ז"ל

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת משפטים/פרשת שקלים/ראש חודש אדר
Shabbos Parshas Mishpotim - Parshas Shekalim

א' אדר תשס"א - February 24, 2001

לכל זמן ועת..... (Monsey, NY)

הדלקת נרות - 5:21 שקיעה/יום השבת - 5:41
זמן קריאת שמע/מ"א - 8:49 צאת הכוכבים/מעריב - 6:31
זמן קריאת שמע/גר"א - 9:25 לשיטת רבינו תם - 6:53

מדעת עליון

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם וגו' (כא-א)

פרש"י וז"ל אמר לו הקב"ה למשה, לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים עד שתהא סדורה בפניהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו. לכן נאמר "אשר תשים לפניהם", כשלחן ערוך ומוכן לאכול לפני האדם עכ"ל. והנה זה שאמר הקב"ה למשה, שחייב הוא להטריח את עצמו ללמד לבני ישראל את התורה עד שיעמדו על פירושה וטעמיה, בודאי לגבי כל דיני התורה נאמר כן. וצריך להבין, אם כן מדוע נאמר ציווי זה למשה רבינו דוקא בפרשה העוסקת בדיני ממונות?

אולם ביאר הגמ"ר משה שטרנבוך שליט"א בס' טעם דעת שדיני ממונות עמוקים הם, ולפעמים חילוק הדין מחייב לפטור תלוי בסברא דקה, וצריכים הדיינים לעמול לרדת לעומק הדין. וכבר אמרו בגמ' (ברכות סג:) ר' ישמעאל אומר, הרוצה שיתחכם יעסוק בדיני ממונות שאין לך מקצוע בתורה יותר מהן, חשון כמעין הנובע ע"כ. ופירש שם רש"י שדיני ממונות עמוקים הם. לפיכך קבעה התורה "אשר תשים לפניהם" לגבי דיני ממונות, כי הדיינים האלו תלויים בסברא ובהעמקה, ולכן בהם במיוחד אין להסתפק בלימוד בלבד, אלא שצריך להבין טעמו של כל דבר ופירושו, כשלחן הערוך ומוכן לאכול.

מכה אביו ואמו מות יומת ... וגנב איש ומכרו ... ומקלל אביו ואמו וכו' (כא-טו)
נראה לכאורה שיפלא, איך יתכן שיבוא האדם לדרגה שפלה כזו להכות או

העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל וכו' (שייך לפ' שקלים)

This *posuk* discusses the prohibition denying the rich man to donate more than a *half shekel* to the construction of the *mishkan*. We can understand that it is indeed a trial for the poor person not to give less than a *half shekel*, because it requires great effort on his part to obtain the necessary amount. However, what is the test of the rich man? Why would he seek to increase his contribution to the *mishkan* if he was not required, and why does the *Torah* specifically deny him the right to do so?

The Mirrer *marshgiach*, R' Yerucham Levovitz ZT"l, explains that at times, it becomes natural for a wealthy individual to attempt to control his surroundings. People seek advice from rich people because they respect and trust them. They also feel that they must do as the rich man says, sometimes because they feel intimidated, or because of his donations. By supporting a cause, the wealthy person takes a controlling interest in that cause. As a result, he is tempted to donate funds to matters of importance, specifically in order to control them. In the case of the donations solicited for the *korbonos* and the *mishkan*, the *Torah* did not want rich people to have any extra interest or advantage over their less fortunate and impoverished brethren. All of the Jewish people must contribute equally and have an equal share in the holiness of the *mishkan*.

הוא היה אומר.....

R' Yisroel Salanter ZT"l would say:

"A person who seeks honor and recognition may believe himself to be independent and self-sufficient. But, where would he be without others to supply his ego needs? He is the most dependent person in the world!"

Rabbi Dr. Abraham J. Twerski Shlit"a would say:

"A vain person is always aware of himself. One is generally not aware of one's "self" unless it is diseased. Thus, vanity is a disease of the "self"!"

R' Menachem Mendel of Kotzk ZT"l would say:

"Nothing grows from the ground unless seeds are planted first. The "seed" of falsehood must be buried before the truth can sprout forth!"

DEDICATED BY MR AND MRS CHAIM LOBE

לע"נ אביו הר' מרדכי ב"ר דוד צבי לאב ז"ל - יארצהייט ג' אדר - תנצב"ה
To sponsor or dedicate an issue call 845-362-4380 or E-Mail: TorahTavlin@aol.com

One time at a public gathering, the *tzaddik* was in a state of spiritual ecstasy, when he was suddenly seized by a severe coughing spasm. Only after a number of minutes and with great difficulty, his son aroused R' Chaim from his trance, and urged him to drink some hot tea in order to relieve the coughing spell.

"Why did you interrupt me," the *rebbe* turned to him, just the slightest bit annoyed, "I was in the highest of celestial spheres, and in those conditions of spirit, one has no need for hot tea."

"True, father," the son countered respectfully, "but in those exalted states of trance, one does not cough either!"

R' Chaim looked at him and smiled. "You win," he admitted, accepting the hot cup of tea readily now, "You win." And he gladly drank of the steaming cup.

TORAH GEMS

ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע וגו' (כד-ז)

Chazal say that *Hashem* forced *Bnei Yisroel* to accept the *Torah* by holding *Har Sinai* over their heads. The *medrash* explains that *Bnei Yisroel* accepted the *Written Torah*, willingly, but they had to be forced to take the *Oral Torah*, as well. Can these really be separated, after all they are both considered *Torah*?

R' **Yitzchak Hutner ZT"L** suggests that studying the "*Written Torah*" may be deemed a "private" matter; one opens up a *Chumash* and learns. The "*Oral Torah*", however, can best be studied in groups; by definition, it requires a community of individuals who will meet and share oral traditions with each other. There is, therefore, a distinction between the two "*Torahs*", and it was this feeling of communal responsibility and acceptance, which *Bnei Yisroel* was forced to take upon themselves, under threat of being buried beneath the mountain.

R' Hutner adds the following thought: The *gemara* says that the *halacha* that all Jews are responsible for each other - *"כל ישראל ערבים זה לזה"* - did not take effect until after Moshe's death. This is consistent with the above distinction, for although *Torah* was taught to Moshe at *Har Sinai*, Moshe's life was considered the "era" of the *Written Torah*. Until the day that Moshe died, the writing of the *Torah* was not completed. Only thereafter did the era of the *Oral Torah* begin, and the idea of communal responsibility began with it.

לקלל חוריו? האם שייך לבן ישראל שיפול למדריגה נמוכה כזאת? אלא תירץ הגמור שמעון שוואב זצ"ל בס' מעין בית השואבה, שכבר פירשו חז"ל בגמ' (קידושין ל.) אדידך על צוארי דבריק ע"כ. כלומר, שתדריך האדם את בנו כל זמן שידו תקיפה עליו, והיינו עד עשרים ושנים, ואמרי לה עד עשרים וארבעה עי"ש. והיינו, שאחר כך לא יקבל בנו תוכחות חוריו כמפרש"י שם. ואח"כ אין להורים לשלוט על בנם, כי אם שולטים על הבן כאילו הוא עבד לאביו ולאמו ומעבדים אותו בעבודתם ומטילים עליו פחד ואימה, אז נחשב כאילו גנבו נפש משיאל, שהרי אין לו הבן חירות. ובזה מסיתים מרידת הבן עד כדי הכאה וקללה.

ולכן על זה בא הרמז בפסוק מה שהפסיק בין הכתובים של "מכה אביו" ל"מקלל אביו", בקרא זה של "וגנב איש", להורות שפעמים זו היא הסיבה לאדם שמכה ומקלל את אביו ואמו, ואף שהבן חייב מיתה, אך הגורם היה מה שלא שמעו האב והאם לעצת התורה וחכמיה, והיו מעבדים ומפחידים את בנם עד שנלקח ממנו את חירותו, ומש"ה מרדו בהם.

מעשה אבות....סימן לבנים

יהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה וגו' (כד-יח)

Many stories are told of the great masters who were able to uplift themselves to such an exalted spiritual state, that their entire being would seem to enter the Heavenly spheres and deal directly with the celestial angels. The famous *tzaddik*, R' **Chaim Sanzer ZT"L**, was one of these great *rebbe*s who would often go into states of profound meditation, during which he appeared to lose all contact with the physical world. It would seem that he actually lost control of his physical body in pursuit of reaching higher and higher level of holiness. For example, R' Chaim had a congenital weakness in one of his legs, which required much care and delicate maneuvering, yet during these moments of profound meditation and inspired prayer, he would sometimes get carried away with such fervor, that he would stamp his legs heavily, in a repeated manner, until it would actually begin to bleed. R' Chaim himself, was obviously unaware of the bleeding and the pain and could not control his actions, and attendants would constantly have to rush over to stem the bleeding and sit the *rebbe* down.

The *rebbe* would plead with the *rebbe's* private *shammash* - attendant, to take measures to protect his weak leg, but he always replied, "Believe me, it is pointless. I assure you our master has no idea which leg he is stomping on and there is little we can do about it."